

EDİTÖRDEN / From the Editor

Kur'an-ı Kerim, yüce Allah (c.c.)'nin insanoğluna ilahi mesajıdır. Bu mesajın tebliğ ve tebyin edilmesi, tatbikatında örnek olunması vazifesi işe peygamberlere aittir. Yüce Allah'ın aynı zamanda rahmetinin nişanesi olarak vazifelendirdiği peygamberlerden biri ve sonuncusu Hz. Muhammed (s.a.s.) de sözleri ve uygulamaları ile “en güzel örnek”tir.

Hz. Muhammed (s.a.s.)'in dindeki bu önemli konumundan dolayı bir Müslümanın hayat anlayışında ve dünya görüşünde onun sünneti önemli bir konuma sahiptir. O'nun sünneti, hayatın pek çok alanında olduğu gibi, mânevî danışmanlık ve rehberlik için de bir kaynak konumundadır. Doç. Dr. Ahmed ÜRKMEZ “Nebevî Sünnette Manevî Danışma ve Rehberlik: Abdullah B. Amr'ın ‘İbadet Hayatı’ Görüşmesi” başlıklı makalesinde Allah Rasulü'nün genç sahâbî Abdullah b. Amr ile yaptığı detaylı görüşme örneğinden hareket etmekte, dünya-ahiret dengesine uygun bir yaşam ve ibadet hayatı oluşturmak amacıyla Rasulullah'ın gerçekleştirdiği görüşmenin mânevî danışmanlığa ışık tutacak ilkelerini ele almaktadır.

Yrd. Doç. Dr. Ünal YERLİKAYA ise “Hanefî Borçlar Hukuku Literatüründe Teaddî Kavramının Anlam Çerçevesi: Teaddî-Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi Bağlamında Bir İnceleme” başlıklı makalesinde, İslâm sorumluluk hukukunu konu edinen modern dönem çalışmaları genellikle hukuka aykırılık olarak aktarıldığı teaddî kavramının üzerinde durmaktadır. Makalede, hukuka aykırılık vurgusu esas olmakla birlikte, Klasik Hanefî literatüründe teaddî kavramının hangi terminolojik içerikte kullanıldığı, özelde hukuka aykırılığa indirgenip indirgenemeyeceği sorusu, mecelle kaidelerinin örneğinde kavram etrafında şekillenen hukukî sorumluluk prensiplerinin mâhiyetleri bakımından cevaplandırılmaya çalışıldı.

“İlet bulunduğu hâlde bir engel sebebiyle hükmün bulunmaması” anlamına gelen illetin tahsisi meselesi Hanefî usulcileri çokça meşgul etmiş ve zaman zaman kelâmî bir hüviyet kazanmıştır. Irak ekolüne mensup usulcüler ve Debûsî tarafından müstenbat illetin tahsis edilebileceği kabul edilirken Serahsî ile başlayan süreçte Hanefî usûlüne hâkim olan yaklaşım, illetin tahsisini reddetmek yönünde olmuştur. Serahsî'ye göre illetin tahsisine cevaz verenler, Mu'tezile'nin temel öğretilerini kabul etmek durumundadırlar. İletinin tahsisine cevaz verenlere yönelik olarak Hanefî usûlünde Serahsî, Ebü'l-Usr Pezdevî ve Ebü'l-Berekât Neseffî ile sınırlı kalan bu yaklaşım, modern dönemde pek çok takipçi bulmuştur. Buna bağlı olarak Kerhî ve Cessâs gibi Irak Hanefîlerinin illetin tahsisine cevaz vermeleri Mu'tezilî etkiye mâruz kalmış olmalarının bir neticesi olarak değerlendirilmiştir. Yrd. Doç. Dr. Ömer YILMAZ Hanefî usûl eserlerinde illetin tahsisi tartışması, bunun icthadda isabet meselesi ile ilişkisi ve illetin tahsisine cevaz vermeyi “Mu'tezile'ye meyil” olarak değerlendiren yaklaşımın tarihî arka planını “İletinin Tahsisine Cevaz Vermek Mu'tezilî Olmak Mıdır?” başlıklı makalesinde inceledi.

İslâm'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim Allah'ın insana hitabıdır. Bu ilâhî hitap, “insan-Allah ve insan-mahlûkat” ilişkilerini düzenler. Kur'an,

insanlığa doğru yolu gösteren bir rehber olarak gönderilmiştir. Kur'ân'ın Resûlullah döneminde vahyin devam etmesi sebebiyle yazıya geçirildiği ancak kitaplaştırılmadığı konusunda yaygın bir kanaat vardır. Bununla birlikte bazı âlimler Kur'ân'ın tamamının Peygamberimiz döneminde hem ezberlenerek hem de yazılan nüshaların bir kitap hâline getirildiğini savunmaktadırlar. Yrd. Doç. Dr. Vezir HARMAN “Yedi Harf Bağlamında Kur'ân'ın Resûlullah Döneminde Kitaplaştırılması Meselesi” başlıklı makalesinde Kur'ân'ın Hz. Peygamber döneminde kitaplaştırıldığı konusundaki veriler ışığında Hz. Ebûbekir ve Hz. Osman döneminde yapılan çalışmaların mâhiyetini ele aldı.

İslâm düşünce ve medeniyeti, kaynağını vahiyden ve Hz. Peygamber'in örnekliğinden alan bir yapıya sahiptir. Bu bakımdan, yönetimle ilgili ilke ve değerlerin tartışılması sırasında da öncelikle meseleye Kur'ân âyetleri ile Hz. Peygamber'in sünneti perspektifinden yaklaşım getirilmeye çalışılmıştır. Yöneticide bulunması gereken nitelikler, yöneticinin seçilme veya atanma usulü, yönetimin görevleri, yöneticinin sorumlulukları, toplumun yönetime ve yöneticiye karşı yükümlülükleri, yöneticinin takınması gereken bireysel tutumlar bir şekilde dinin temel referanslarıyla ilişkilendirilerek inşa edilmiştir. “İslâm Düşünce ve Medeniyetinde Yönetim-Ahlâk İlişkisi” başlıklı makalesinde Haydar BEKİROĞLU, yönetim-ahlak ilişkisine dair teorileri besleyen belli başlı siyasi olayları ele alarak, yönetim-ahlâk ilişkisinin İslâm inanç ilkeleriyle etkileşimini ele aldı.

İnsanlar farklı dillerde, renklerde, karakter ve algı düzeylerinde; farklı millet, boy, soy ya da kabilelere mensup olarak yaratılmış; insanlara akıl ve vahiy gibi iki önemli nimet bahşedilmiştir. Dünyanın değişik bölgelerinde ve farklı zamanlarda yaşayan insanların varlık, sosyal hayat, dînî hayat vb. anlayışları da bahse konu fitrî gerçekliğe bağlı olarak farklı olmuştur. “Mezhep Olgusu ve Mezhepçilik Ekseninde İhtilaf Ahlakı” başlıklı makalesinde Doç. Dr. Cenksu Üçer mezhep olgusunu, geçmişten bugüne Müslümanlar arasında var olan mezhep algılarını ve bugün itibarıyla bu gerçeklik karşısında nasıl bir tavır sergilenmesi gerektiğini ifade ederek “ihtilâf ahlâkı” konusunu işledi.

Dergimizi ilim ve fikir dünyamızda yeni ufuklar açması dileğiyle istifadenize sunuyorum, bir sonraki sayıda tekrar buluşmayı diliyorum.

Dr. Yüksel Salman